

TALLINNA EHITUSKOOL

Mööbli restaureerimine

PORTFOOLIO

Koostaja: Marit Lond MR23s5

Juhendaja: Margus Sildre

Sven Aunaste

Tallinn 2024

SISUKORD

1.	SISSEJUHATUS	3
2.	ÕPPEKAVA.....	4
3.	TÖÖPROOVID	5
3.1.	Intarsia	6
3.2.	Puidulõiked.....	7
3.3.	Aaderdamine.....	8
3.4.	Kuldamine	9
3.5.	Puitsosade säilitamine ja taastamine	9
3.6.	Eseme detailide või konstruktsioonelementide koopiade tegemine.....	14
3.7.	Erikujuliste puitpindade vineerimine	18
4.	PRAKTIKA	20
5.	LÕPUTÖÖ	23
5.1.	Kapp	24
5.2.	Ettevõtlus.....	31
5.3.	Hinna kujunemine	33
5.4.	Konkurentide hinnapakkumised.....	34
6.	JUHENDAMISE ARUANNE.....	35
7.	VÄÄRTUSLOOME JA PANUSTAMINE.....	38

SISSEJUHATUS

Mööblirestaureerimise õpingute teekond on olnud huvitav, palju oskusi on omandatud kuid väga palju on veel omandada. Välispraktika andis väga hea kogemuse, sest igal meistril ja igal maal on oma käekiri ning väljakujunenud restaureerimise tavad. Tänu õpingutele oskan mööbliesemeid teistsuguse pilguga vaadata ja püüan enda entusiasmi ka jagada, et inimesed hindaksid rohkem käsitööd ja vanu esemeid.

ÕPPEKAVA

Individaalne õpitee	Põhiõpingud	Õppekava läbitud
Keskkonna mõistmine	Põhiõpingud	Õppekava läbitud
Väärtusloome ja panustamine	Põhiõpingud	Õppekava läbitud
Enesearengut väärtustav hoiak	Põhiõpingud	Õppekava läbitud
Erikujuliste puitpindade vineerimine (spooniga katmine)	Valikõpingud	Õppekava läbitud
Eseme detailide või konstruktsioonielementide koopiategemine	Põhiõpingud	Õppekava läbitud
Ettevõtlusõpe	Põhiõpingud	Õppekava läbitud
Juhendamise ja nõustamise alused	Põhiõpingud	Õppekava läbitud
Puidulõike koopia valmistamine	Valikõpingud	Õppekava läbitud
Puitosade säilitamine ja taastamine	Põhiõpingud	Õppekava läbitud
Restaureerimislahenduste väljatöötamine ja hinnapakumiste koostamine	Põhiõpingud	Õppekava läbitud
Väärindustehnikad	Valikõpingud	Õppekava läbitud
Praktika		Õppekava läbitud

TÖÖPROOVID

1. Intarsia

Erinevad puiduliigid vineeralusel.

Hobuse motiiv on ise joonistatud ja teised motiivid ette antud

2. Puidulõiked, puidulõike koopia valmistamine, peitlitöö

Madalpuidulõige, ažuurne lõige. Ette antud motiivid.

Ise loodud motiiv, inspiratsioon vana tooli ornamendilt. Nagi alus sauna.

3. Aaderdamine

Aluspinna ettevalmistamine ja pintsliga mustri tegemine

4. Kuldamine

Liimi kandmine kuldamise esemele, seejärel kuivamine, kuldplaatide asetamine ja pintsliga peale pühkimine

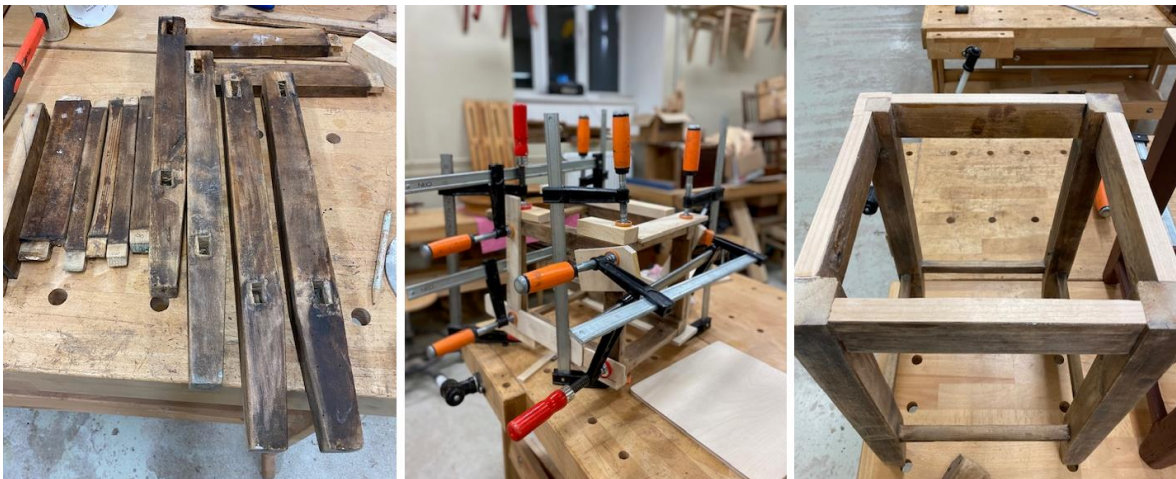

5. Puitosade säilitamine ja taastamine

5.1 Kapile uue pealispinna tegemine. Pealispind oli saanud kahjustada, vana vineer ja spoon tuli eemaldada ja asendada

5.2 Osadeks võetud tabureti puitosade taastamine. Kokku liimimine ja kulunud osade proteesimine.

5.3 Puiduprao täitmine

Prao puhastamine ja lihvimine, sobiva puidusiilaka lõikamine ja parajaks lihvimine ning liimimine. Ülejäänud osa ära lõikamine ja lihvimine.

5.4 Kapi jala ja külje taastamine

Koide poolt ära söödud kapi osade ära lõikamine ja asendamine uue puiduga

5.5 Tooli seljatoe fikseerimine, liimimine, tapiga ühendamine

5.6. Kapile uue tagaseina tegemiseks uute soonte freesimine

5.6. Kummutile uue tagaseina tegemine vineerist, vineeri lõikamine

5.7. Laua puitosade parandamine

Lisatüki lõikamine, liimimine, peitliga ühtlustamine ja lihvimine

5.8. Hõõveldamine

Sahtli serva parandamine, lisatüki liimimine ja ühtlustamine hõõvliga

5.9 Iluliistude naelapüstoliga kinnitamine

6. Esemel detailide või konstruktsioonielementide koopiategemine

6.1 Kapi jalgade taastamine, üks uus jalg ja teine proteesitud.

6.2 Toolile koopianuppude treimine

Joonise tegemine ja vastavalt sellele kahe nupu korruga treimine.

6.3 Aknaliistu koopia freesimine

Puuduva liistu tegemine aknaleraamile

6.4 Kapi jala proteesimine

Kahjustada saanud osa eemaldamine ja uue puiduga asendamine, peitliga korrigeerimine ning lihvimine

6.5 Taburetile uue vineerplaadi valmistamine

Olemasoleva põhja asendamine uuega. Vineerist välja lõikamine, lihvimine

6.6 Freesitud tammelauast nagi

Tammelaua parajasse mõõtu lõikamine, servade freesimine

7. Erikujuliste puitpindade vineerimine (spooniga katmine)

7.1 Ümarspoonimine pähklispooniga

7.2 Kumerspoonimine

Kapi alumise ääre, ülemise ääre ja nurkade spoonimine

PRAKTIKA

Praktika Pizzo 18.03-5.05.2024

Punto Restauro Mobili di Francesco Iannaci

Peegliraami viimistlemine.

Ustelt vana värvi eemaldamine, ettevalmistus uue värviga katmiseks

Akende puhastamine värvist ja mustusest.

Restauro Mobili

Filippo Di Mase

Puitmööbli puhastamine, vana laki eemaldamine, lakkimine

Sahtlipõhjade lihvimine, peitsimine, lakkimine

Puitmööbli puhastus, lihvimine, lakkimine. Metallkäepidemete puhastamine

Puitvoodi otste pahteldamine, parandused, lihvimine, lakkimine

FUNKTSIONALISMI STILIS KAPI RESTAUREERIMINE
LÕPUTÖÖ

Koostaja: Marit Lond
Juhendaja: Margus Sildre
Rühm: MR23s5

Tallinn 2024

KAPP

Kapp on pärit Eestist, 1930-1940 aastatel valmistatud.

Kapp seisis ostetud suvemaja niiskes esikus ja oli väga kehvast seisust. Pealispind äärmiselt mädanenud, ülemise ääre spoon väga puudulik, külgedelt spoon lahti, üks jalg puudu, teine osaliselt mädanenud.

Minu suurim kirg ei ole funktsioonimööbel, aga kuna koolis oli puidu- ja spoonimisoskusi vaja lihvida, siis võtsin kapi teha, kuid kergest tööst sai väga pikaajaline protsess.

Kapp on tehtud kasepuidust, kaetud külgedelt ja pealt tammespooniga. Ääred pähklispoonist.

Funktsionalism

Funktsionalism kunsti ja disaini stiil, mis sai alguse 20. sajandi alguse Pariisis.

Üleliigsed kaunistused heideti kõrvale. Stiili filosoofia, „vorm lähtub funktsioonist“. Kogu interjööri on üles ehitatud põhimõttel funktsionaalsus. Ristkülikukujulised esemed ja kaunistuste täielik puudumine.

Euroopas läbi löönud uus optimistlik funktsionalism jõudis moevooluna ka Eestisse ja 1920. ja 1930. aastatel hakati tootma erinevaid funktsionaalseid esemeid ka Eestis. Algselt stiilsetesse funktsionaalsetes mõeldud mööbel saavutas kiiresti populaarsuse ning sellega hakati sisustama linnakortereid ja maju. Sündisid kõigile tuntud tigudiivanid ja raadiotoolid.

1. Objekti andmed:

Nimetus	Funkstiilis kapp
Autor	Teadmata
Dateering, stiilmääratlus	1930ndad
Materjal	Kask, kaetud tumeda peitsi ja shellakiga
Tehnika	Puidutöö, spoonimine, viimistlus
Mõõtmed	66cm kõrgus, 41 cm sügavus ja 81 cm laius
Omanik	Marit Lond
Tähis	Puudub

2. Restaureerimisülesanne

Eesmärk korrastada kapp, pealispind vahetada, spooniparandused, kapijalad korrastada, uus viimistlus.

KAPP	KIRJELDUS	SEISUND
Puit	Kask	Pealmine spoon suurte kahjustustega, kapijalad saanud niiskust ja vajavad proteesimist
Konstruktsioon	Raamkonstruktsioon	Pealmine pind lahti tüüblitest, vajalik uuesti liimida
Viimistlus	Tumepruun peits kaetud shellakiga	Lakk kulunud. Proovimisel lapi ja piiritusega sai tuvastatud, et tegu on shellakiga
Spoon	Tamm, päkel	Kõik detailid vajavad spooniparandusi

3. Restaureerimiskava

	TÖÖ	TUNDIDE ARV	HIND (Tunni hind 15 EUR)	MATERJALID JA VAHENDID	KOGUS	HIND (EUR)
Puidutöö	1. Jalgade tegemine	3	45	Akutrell, kondiliim, kasepuit, pitskruvid, liivapaber 180, liivapaber 400, peitel, vaibanuga		1, 2, 2, 2

Viimistlus	2. Pealmise pinna spoonimine	16	240	Peitel, tammsespoon, kasespoon, kondiliim, pitskruvid, lihvapaber 120, 180, 240, 400		10, 1, 2, 2, 2, 2
	3. Teiste detailide spooniparandused	20	300	Pähklispoon spoon, kondiliim, vaibanuga, pitskruvid, liivapaber 180, 400		5, 1, 2, 2
	1. Vana viimistluse määramine, kapi puhastamine , lihvimine	8	120	Tehniline piiritus, lihvapaber	0,1l	1, 2
	2. Kapi uus viimistlus	6	60	Hele pätkel (Herdins vesipeits nr75) veispeits, tume tamm (Herdnis vesipeits nr83) värnitsa-tärpentiini lahus (1:1), naturaalne Orange shellak vahavaba	0,1l, 0,1l, 0,1l	1, 1, 5
Kokku		47	765			47
KOKKU	812 EUR					

4. Planeeritavad tööd:

1. Ettevalmistus, kapi seisukorra hindamine ja dokumenteerimine
2. Viimistluse tuvastamine piirituselahusega. Puhta lapi ja piiritusega hõõrudes muutus lapp kangeks, mis näitas et kattelakk lahustub piiritusega. Kapi puhastamine piirituse ja lapiga
3. Uus jalg, teise jalaga proteesimine
4. Pealmise pinna niiskuskahjustusega osade eemaldamine
5. Pealmise pinna spoonimine
6. Kumerspooniparandused
7. Spooni parandused külgedel, ustel. Spoon on lahti kõikidel külgedel ja detailidel, uuesti liimida
8. Pealmise pind puidutüüblitest lahti, uuesti liimida

9. Viimistlemine tumeda tamme ja heleda pähkli vesipeitsiga ning seejärel naturaalne vahavaba shellakviimistlus.

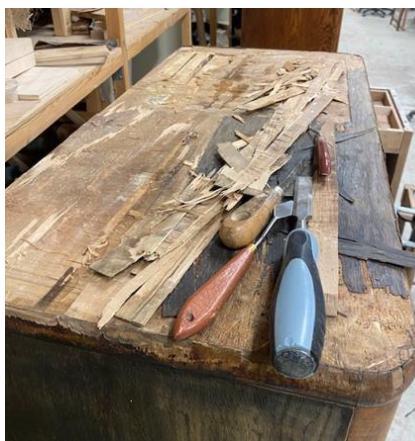
5. Tehtud tööd

5.1. Kapi puhastamine tehnilise piiritusega, vana laki eemaldamine. Puitosade ülevaatus

5.2. Uue jala tegemine kasepuidust. Teise jalale alumise ääre protees.

5.3. Pealmise pinnalt spooni eemaldamine. Kuna pealne pind oli nii pehkinud, tuli eemaldada 3 kihti. Soov oli siiski vana spooni säilitada ja seetõttu on ka osaliselt vana spoon säilinud

5.4. Pealmise pinna spoonimine tammespooniga

5.5. Kumersspooniparandused

Kõige aeganõudvam töö, tuli eelnevat spoon painutada. Spooni tegin märjaks, jätsin 24h vormi ja seejärel ümara spooni liimine koos vormi abiga. Samuti püüdsin võimalikult palju säilitada vana spooni, mistõttu on äär üsna lapitud.

5.6. spooniservade lihvimine, parandused, uuesti liimimised.

Spooniparandused kapi ustel, külgedel, jalgadel. Kõik detailid vajasisid parandusi.

5.7. Peitsimine vesipeitsiga

Küljed, ukсед, pealmine pind, antiik tamm

Servad ja ääred helepähkel

5.8. Spooni liimimised

5.9. Kapi lakkimine shellak naturaalse vahavaba lakiga

Transport

Kapp katta transportimiseks pehme linaga, võib ka pehme teki sisse mässida

Hooldus

Kuna tegemist shellakviimistlusega, siis kapp ei tohiks saada kuuma (mitte kasutada otsese päikesevalguse käes – pleegitab puitu), küttekehade läheduses võib puit kokku tõmbuda, liimühendused ja spoonikihid võivad lahti tulla. Samuti ei sobi puidule liigne niiskus (nt kelder). Niiskuse mõjul puit paisub ja liimühendused võivad tulla lahti, niiskus soodustab ka puidukahjurite teket.

Shellak lakiga viimistletud esemete puhul vältida vett, alkoholi ja kuumust, mis võivad jätta pinnale valged laigud.

Shellakiga lakitud mööbli hoolduseks sobib kuiva lapiga vahatmine. Pigem vältida poes müüdavaid kaasagseid hooldusvahendeid.

Hoolduseks sobib lapiga kerge vahatmine.

Hoiustada kuivades tingimustes. Kuna tkapile on tehtud väga palju spooniparandusi, jättes alles palju vana spooni, siis väga aktiivset kasutamist ja transporti erinetavese paikadesse tuleks vältida.

Vahatatud ja õlitatud mööbel ei ole niiskuse suhtes nii tundlik kui shellak. Tolmu pühkida saab kergelt niiske lapiga., määrdunud kohti võib puhastada tärpentiiniga. Suure kasutuskooormusega pindu aeg-ajalt üle õlitada või vahatada.

Kokkuvõte

Kapp uhastatud, parandatud ja ajastutruult viimisteletud. Kapp läheb tagasi samasse majja, kus ta oli, aga mitte väliesikusse vaid auväärsele kohale magamistuppa.

ETTEVÕTLUS

Ettevõtlusvorm: osaühing

Ettevõtte on loodud 2014a., mistõttu ei ole vajadust luua uus ettevõtte.

Kõrvategevus on restaureerimise teenuse pakkumine.

Ettevõtte nimi: Creatmix OÜ

1. Äriline eesmärk

Teenida ettevõttele kasumit restaureerimise segmendis.

Selleks tuleb pakkuda teenust, mis vastab klientide ootustele. Tuleb harida kliente, tõsta nende teadlikkust ja muuta nende hoiakuid, vana mööbel on väärtuslik, iga ese on unikaalne ja professionaalselt restaureeritud ese on investering.

Tuleb tekitada inimestes huvi olemasolevaid esemeid restaureerida lasta, mitte nendest loobuda.

2. Turu olukord

Turul on palju väikeettevõtjaid, kes pakuvad vana mööbli restaureerimist. Konkurents on tihe, kuna kliente on vähe. Inimestele meeldib pigem uus mööbel, sest vanad esemed ei sobitu moodsa sisekujundusega.

3. Sihtrühm

- a) Vanamööblihuvilised, enamvähem teadlik sihtrühm, omavad mõningaid esemeid ja püüavad neid ise restaureerida, kuna käsitöö on kallis.

- b) Kolleksionaärid, väga teadlik sihtrühm, on teadlikud, et kui ese ei ole professionaalselt restaureeritud, võib kaotada ese enda väärtuse. Kasutavad pika kogemusega restaureerimise ettevõtteid.
- c) Inimesed, kes on saanud päranduseks esivanemate mööbliesemeid ja on otsustanud need korrastada, väga vähe teadlik sihtrühm. Esemete korrastamisel pigem valivad turul olevatest ettevõtetest kui hakkavad ise restaureerima.

4. Unikaalsus

Sisekujundusega tegelemise kogemus aitab kaasa materjalide valikul, et sobitada esemeid inimeste kodudesse (kangad, paelad)

5. Turundus

Facebooki leht, harivad postitused

Instagram, tehtud töödest ilupildid

Tiktok, lühivideod mööblieseme valmimisest

Google Ads (otsisõnade turundus), tasuline reklaam Google otsingumootoris, et olla olemas selle sihtrühma jaoks, kes kasutab erinevaid kanaleid, sobiva tööteostaja leidmiseks.

Konkurentide tegevus enda reklaamimisel on üsna minimaalne.

Kodulehed ja Blogid: Enamik mööbli restaureerimise ettevõtteid omavad professionaalseid veebilehti, kus tutvustatakse nende teenuseid, tehtud töid ja spetsialiste. Kasutatakse aktiivselt ka sotsiaalmeediaplatforme Facebook ja Instagram, et jagada enne ja pärast pilte, restaureerimisprotsessi videoid ja klientide tagasisidet.

Kokkuvõtvalt.

Mööbli restaureerimise valdkonnas on digiturundus oluline, et jõuda laiema sihtrühmani ja tõsta teenuste nähtavust. Olulised tegevused hõlmavad sotsiaalmeedia kasutamist, SEO-d, Google Ads-i, e-postiturundust ja videoturundust.

Suurimad tegijad Eestis on püsinud turul aastaid ja on palju panustanud valdkonna arengusse.

Hinna kujunemine

PÜSIKULU

Tööandjakulu		1128
Sotsiaalmaks	33%	264
Tööandja töötuskindlustusmaks 8%	8%	64,00
Brutopalk		800,00
Kogumispensioni II sammas	2%	16,00
Töötuskindlustusmaks	1,60%	12,80
Tulumaks	20%	117,20
Tulumaksuvaba miinimum		654,00
Netopalk		800,00
Palgakulu		376,00

* jagatud kolme toote peale

Muud kulud	rendimakse kuus	233,33
Rent	500,00	166,67
Kommunaalkulu	200,00	66,67

* jagatud kolme toote peale

Turunduskulud		166,67
Sotsiaalmeediakontode haldus, sisuloome	250,00	83,33
Reklaamid google, sotsiaalmeedia	250,00	83,33

* jagatud kolme toote peale

Kokku teenuse maksumus käibemaksuga	823,00€
--	----------------

MUUTUVKULU

Toote/teenuse kulu	kululiik	kogus	kulu kokku
Materjal			47,00
Puitdetailid	kasepuit	30x30cm	5,00
kapi jalad			
Viimistlusmaterjalid			
Spoon	tammespoon	1m2	5
	Pähkel	0,25m2	3
	kasespoon	1m2	3
Vineer	kask	1m2	3
liim	titebon	0,25l	5
peits	antiik tamm	0,3l	3
shellak	Orange shellak	0,3l	5
Lihvpaber		100	5
		200	5
		400	5

Hinnapakkumise tegemisel tuleb arvestada püsi- ja muutuvkuludega, kuid pigem tuleb pakkuda välja hinnavahe ja täpsem hind selgub eseme üle vaatamisel.

Kapiga oli olukord, kus näis, et saab tehtud kiiremini, kuid tegelikkuses läks oluliselt rohkem aega.

Kui arvestada töötunde, siis tuleb enam-vähem sama hind nagu muutuv- ja püsikuludega.

Hinnapakkumisse läheb 800eur käibemaksuga.

Konkurentide hinnapakumised

1.

Tere

Vaatasime piltidelt kapi üle. Eks hind sõltub palju vaja parandusi ja spooni vahetusi teha. Pildi järgi ülemine plaat ja ääred tuleb uus spoon panna. Kuidas jalad, seest riulid. Mis lõpp viimistlus tuleb.

Pakun tööhinnaks 400-500 eur.

Kui hind sobib, võtan 50% ettemaks ja saan lähiajal töösse võtta. Tegemist aeg 3-4 nädalat.

Lugupidamisega

2.

Tere,

Antud kappi oma olemuse pärast ma isiklikult ei restaureeriks.

Juhul kui selline töö tellitakse siis:

Töötunnid kuskil 20-25 a* 32€ = 800€

Materjalid, tarvikud ~ 100€

Kui läbi firma siis ka km.

Juhendamise aruanne

Tool on ostenud Eestist, kuid pärit tõenäoliselt Euroopast.

Tooli stiiliks pakun uus rokokoo (ümarad vormid, kergus, voolavus, lille- ja lehemotiivid, kõverad asümmeetrilised C- ja S-kujulised jooned), mis võib olla 18.sajand, aga pigem kaldun arvama, et hilisem järeletehtud toodang 20.sajandi algusest. Tool on läbinud

restaureerimiskuuri, katteriie on korralik, pael on uuepoolne ja tõenäoliselt ka peitsitud ja lakitud uuesti. Toolil on poolkõva polster, mis on korralik.

Toolil vaja teha viimistlus ja liimida liikuvad osad kokku. Mõlemad esimesed toolijalad on tappidest lahti kuivanud. Tõenäoliselt põhjuseks põrandaküte ja liiga kuiv ning soe õhk.

6. Objekti andmed:

Nimetus	Neorokokoo jäljend
Autor	Teadmata
Dateering, stiilimääratlus	neorokokoo jäljend 20sajandi algus
Materjal	Pöök, viimistletud tume pähkel (?) peitsiga, kattekiht - shellak
Tehnika	Puidutöö, viimistlus
Omanik	Margus

7. Töö kirjeldus

Eesmärk liimida jalad ja teha puiduosa parandused

TOOL	KIRJELDUS	SEISUND
Puit	Pöök	Suuremad kahjustused puuduvad
Konstruksioon	Raamkonstruksioon.	Toolikonstruktsiooni tapid eesosas lahti kuivanud
Viimistlus	Tumepruun peits kaetud shellakiga	Lakk osaliselt kulunud, palju täppeid ja väikesi kulumisjälgi. Proovimisel lapi ja piiritusega sai tuvastatud, et tegu on osaliselt shellakiga ja osaliselt mitte. Lakikihte on erinevaid.
Spoon	puudub	

8. Restaureerimiskava

TÖÖ	TUNDIDE ARV	HIND (Tunni hind 12 EUR)	MATERJALID JA VAHENDID	KOGUS	HIND (EUR)

Puidutöö	1. Konstruksiooni liimimine. Tappide puhastamine, võimalikult laiali lükkamine polstrit kahjustamata, et saab piisavalt liimi tappidesse panna	2	24	Kondiliim, pitskruvid,		2
	2. Puidukahjustuste ühtlustamine	3	36	Liivapaber 240, liivapaber 400		4
Viimistlus	1. Vana viimistluse määramine, tooli puhastamine	3	36	Tehniline piiritus, terasvill nr 0000	0,1l	2, 7
	2. Peitsimine, kruntimine, lakkimine	3	36	Tume pähkel (Herdins Äkta nr65) veispeits, värnitsa-tärpentiini lahus (1:1), naturaalne shellak	0,1l, 0,1l, 0,1l	2, 1, 10
KOKKU		13	132			28

Kokku hinnanguliselt 160 eurot tööraha ja materjalid

9. Planeeritavad tööd:

10. Koos juhendatavaga tooli seisukorra hindamine, dokumenteerimine ja kava koostamine. Tooli hindamine, mis ajastu tool, mis peits, mis puit jne.
11. Viimistluse tuvastamine, selleks proovida piirituslahust. Tooli puhastamine piirituse ja lapiga ning terasvillaga nr 0000, kuna osaliselt lakk ei lahustu, kasutatud on pealmise kihina muud lakki, mis on osaliselt maha kulunud.
12. Toolijalgade liimimine. Tappidest lahti lükkamine, spaatliga kondiliimi vahele panemine. Pakkekilega katta liimitud kohad. Viimistluse kaitseks asetada pehmendused pitskruvi taldadele . Seejärel pitskruvidega jalgade fikseerimine. Jätta tool seisma 24h.
13. Pitskruvide eemaldamine, liimijalgade eemaldamine sooja vee ja lapiga.
14. Tooli puitosadel täkete õrn liivapaberiga ühtlustamine, kogu puitosa korrastamine
15. Peitsimine. Peitsiga katta eelkõige kulunud ja lihvitud kohad ning seejärel korra ka kogu tool üle peitsida. Kasutada kas lappi või švammi. Vesipeits tume pähkel. Jätta tool kuivama 24h

16. Tooli puitosade kruntimine, jätta tool taas kuivama 24h
17. Tooli lakkimine shellak laki ja poleerpalliga, poolpoleer. Lakkida 5-6 korda, vahepeal lasta kuivada ca 30min.
18. Pärast viimast lakkimist jätta tool kuivama kuni 24h

10. Hoiustamine

Hoiustada mitte otsese päikesevalguse käes või niiskes ruumis. Kui tool on shellakiga lakitud, siis püüda vältida niiskuskahjustusi. Samuti arvestades tooli õrna konstruktsiooni siis mitte kasutada igapäevaselt suure koormusega ruumis.

VÄÄRTUSLOOME JA PANUSTAMINE

Ühiselt valmistatud tööriistasein

